HATÎB BİN EBÎ BELTEA (radıyallahü anh)

Eshâb-ı kiramın Muhacirlerinden ve Bedir harbine katılanlardan. Resûlullah'ın, Mısır kralı Mukavkıs'â gönderdiği, elçisidir. Nesebi (silsilesi), Hatîb bin Ebî Beltea bin Âmir bin Seleme bin Sa'b bin Sehl el-Lahmî'dir. Ayrıca Amr adı ile de bilinmektedir. Künyesi "Ebû Muhammed" veya "Ebû Abdullah'tır. Kendisinin Yemen'de Kahtanî kabilesine veya Necm bin Adiyy kabilesine mensûb olduğu zikredilmektedir. Babası, Ebû Beltea'dır. Doğumu hakkında kesin bir târih bildirilmemiştir. 30 (m. 650) senesinde Medine-i Münevvere'de vefât etmiştir.

Hazreti Hatîb, genç yaşında Yemen'den Mekke-i Mükerreme'ye gelmiştir. Ubeydullah bin Hâmid bin Züheyr bin Haris bin Esed'in azadlı kölesi olduğu da, kaynak eserlerde zikredilmiştir. Annesinin adı bilinmemektedir. Mekke'ye yerleşen Hazreti Hatîb, burada evlenmiş ve bir çok çocuğu olmuştur.

Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh), müslüman olmadan önce, şairliği ile meşhûrdur. İyi bir süvari idi. Hicretten önce müslüman olmakla şereflenmiş olup, bunun kesin târihi bilinmemektedir. Mekkeli müslümanlarla birlikte, Peygamber efendimizin hicretinden önce Medine'ye hicret etmiştir. Burada, bir süre Ensârdan Münzir bin Muhammed'in evinde misâfir kalmıştır. Resûlullah efendimiz, Muhacirler ile Ensâr arasında kardeşlik bağlarını kuvvetlendirmek için Muhâcirînden biri ile Ensârdan birini kardeş yapmıştı. Bu din kardeşleri birbirinin herşeyine ortak olmuştu. Hattâ mirasta bile. Fakat Allahü teâlâ, âyet-i kerîme ile ancak ana ve babadan kardeş olanların mirasçı olacağını bildirdi. Hazreti Hatîb, Ensârdan Hâlid bin Râhile ile kardeş yapılmıştı.

Hatîb bin Ebî Beltea'nın (radıyallahü anh), îmân kuvveti ve Resûlullah'a olan sevgisi ve teslimiyeti tamdı. Bedir, Uhud, Hendek harblerinde ve Biat-ı Rıdvan ve Hudeybiye'de bulundu. Büyük Bedir, müslümanlar ile müşrikler arasında yapılan ilk harbti. Bu harbe katılan Eshâb-ı kiramın gösterdikleri cesâret, sabır, fedâkârlık ve Resûlullah'a olan bağlılıklarından dolayı,

Allahü teâlâ, Bedir harbine katılan 313 Sahâbî'nin, bütün kusurlarını bağışlamış ve Cennette kavuşacakları ni'metleri haber vermiştir. Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh) da bu müjdeye kavuşanlardandır. Ayrıca Peygamber efendimiz, 1400 kadar Eshâbı ile hac niyetiyle Medine'den yola çıkmıştı. Hazreti Hatîb de bunlar arasındaydı. Bunu haber alan Mekkeli müşrikler, Onları Mekke'ye sokmamaya karar verdiler. Elçi olarak gönderilen Hazreti Osman'dan bir haber gelmeyince buradaki mü'minler canlarını feda ederek Resûlullah'ı koruyacaklarına söz vermişlerdi. "Bîat-ı Rıdvan" adı verilen bu hâdiseyi Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, "Ey sevgili Peygamberim. And olsun ki, Allah, mü'minlerden (seninle o ağacın altında bîat edenlerden) râzı olmuştur da, kalblerindekini bilerek, onların üzerine sekîne (manevî bir kuvvet) indirmiş ve onları yakın bir fetih ile mükafatlandırmıştı." Fetih sûresi 18. âyet-i kerîmesi ile haber vermiş, Onlardan râzı olduğunu bildirmiştir.

Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh), hicretin yedinci senesinin Muharrem ayında Hayber, gazâsında, yahûdilere karşı büyük bir cesâretle, kahramanca savaşan ve kalelerini muhasara eden süvarilerden biriydi. O, kuvvetli bir hitâbete ve ikna edici bir konuşma kabiliyetine sahipti. Sözleri çok tesirliydi. Dinleyenleri mest ediyor, etkisi altında bırakıyordu. Sûreti, görünüşü çok güzeldi. Güler yüzlü, tatlı dilliydi. İyi bir şâirdi.

Resûlullah efendimiz, hicretin altıncı yılında Mekkeli müşriklerle bir sulh andlaşması yaptıktan sonra, Medine civarında bulunan altı hükümdâra mektûb göndererek onları İslâm dînine davet etmişti. Her bir hükümdâra gönderdiği elçileri, Eshâbının en seçkinleri olup, sûretleri ve sözleri en güzel olanlarıydı. Peygamberimiz (aleyhisselâm) bunlardan Hatîb bin Ebî Beltea'yı Mısır kralı Mukavkıs'â göndermişti. Peygamber efendimiz, O'nu göndermeden önce, "Ey Eshâbım! Mükâfatı Allahü teâlâ'dan beklemek üzere şu mektûbu, Mısır hükümdârına hanginiz götürür?" diye sorunca, Hazreti Hatîb, hemen yerinden fırlayıp ayağa kalktı. Ve Peygamberimizin huzûruna varıp, "Yâ Resûlallah! Ben götürürüm!" dedi. Peygamberimiz de, "Ey Hatîb! Bu vazîfeni, Allahü teâlâ senin hakkında mübârek eylesin!" buyurdu.

Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh), mektûbu Peygamberimizden aldı. Veda edip, evine gitti. Yol için hayvanını hazırladı. Ailesi ile de vedalaştıktan sonra yola çıktı. Önce Mısır'a'vardı. Mukavkıs'ı orada bulamayınca İskenderiye'ye gitti. Orada hükümdârın sarayını buldu. Kapıcı, içeriye almadan önce, maksadını öğrendi. Kapıcı Hazreti Hatîb'e çok hürmet etti. Onu hiç bekletmedi. Mukavkıs, o sırada deniz üzerinde adamlarıyla bir meclis kurmuş bulunuyordu. Hatîb (radıyallahü anh), bir sandala binip, Mukavkıs'ın toplantı halinde olduğu yere yaklaştı. Peygamberimizin mektûbunu eline alıp, ona gösterdi. Mukavkıs, mektûbu görünce Hatîb bin Ebî Beltea'yı yanına getirmelerini adamlarına emretti. Huzûruna varınca, Mukavkıs, Peygamberimizin mektûbunu Hazreti Hatîb'den aldı. Mektûpta şöyle yazıyordu:

"Bismillâhirrahmânirrahîm,

Allahın kulu ve resûlü Muhammed'den Kıbt'ın (Eski Mısır halkının) büyüğü Mukavkıs'a! Selâm, hidâyete uyanların üzerine olsun. Seni selâmet bulman için İslâm'a davet ederim. Müslüman ol ki, selâmet bulasın ve Allah'ın iki kat ecrine nail olasın. Eğer yüz çevirirsen senin ve Kıbt'ın günahı senin üzerine olur: "Ey kitap ehli! (Yahudiler ve hıristiyanlar!) Gelin bizimle sizin aranızda eşit olan bir kelimede birleşelim. Allah'dan başkasına ibâdet etmeyelim. Ona hiçbir şeyi, eş ve ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp da birbirimizi Rab'lar (ilâhlar) edinmeyelim. Eğer kitap ehli bu davetten yüz çevirirlerse (Siz şahit olunuz ki) bizler müslümanız deyiniz!" (Âl-i İmrân 64)

Peygamberimizin mektûbu okununca, Mukavkıs, Hazreti Hatîb'e "Hayırlısı olsun!" dedi. Mısır hükümdârı, kumandanlarını, devlet adamlarını toplayıp, Hatîb ile aralarında, şu konuşmalar geçti:

Mukavkıs- "Ben, anlamak, istediğim bazı şeyleri sana soracak, bu husûsta seninle konuşacağım." Hatîb- "Buyur, konuşalım!"

Mukavkıs- "Sizi gönderen zâttan bana haber veriniz. O bir peygamber midir? Biraz bahset."

Hatîb- “Evet, O bir peygamberdir.”

Mukavkıs- “O, böyle gerçekten bir peygamber idiyse, kendisini öz yurdundan çıkarıp başka bir yere sığınmak zorunda bırakan kavminin aleyhinde niçin bedduâ etmedi?

Hatîb- “Sen, Îsâ bin Meryem aleyhisselâmın bir peygamber olduğuna inanıyorsun değil mi? O, kavmi kendisini yakalayıp, öldürmek istediğinde, buna rağmen onlara bedduâ etmedi ve Cenâb-ı Hak, O’nu, dünyâ semâsına kaldırdı. Mükâfatlandırdı. Halbuki, O, kavminin helak edilmesi için Allahü teâlâ’ya duâ etse olmaz mıydı?”

Mukavkıs- “Çok güzel cevap verdin. Gerçekten sen, hikmet sahibi bir zatın yanından gelen hakîm bir kimsesin. Bu gece yanımızda kal, yarın sana cevabımı vereyim.”

Hatîb (radıyallahü anh), Hazreti Mûsâ zamanındaki Firavun’u kasdederek Mukavkıs’a dedi ki: “Senden önce, burada bir hükümdâr vardı. O, halkına karşı “En büyük ilâh benim!” diyerek Rab olduğunu iddia etmişti. Allahü teâlâ da, onu, dünyâ ve âhıret azaplarıyla cezalandırdı. Sonra ondan intikam aldı. Sen ise, senden başkasından ibret al da, başkasına ibret olma!”

Mukavkıs- “Bizim için bir din vardır. Biz bu dinimizi, ondan daha hayırlısı olmadıkça bırakmayız.”

Hatîb- “Senin bağlı olduğun ve daha hayırlısı olmadıkça bırakmayacağını söylediğin dininden daha hayırlı olan din, hiç şüphesiz İslâmiyettir. Biz seni Allahü teâlânın bu son dinine, İslâmiyet’e davet ediyoruz ki, Allah, dinini O’nunla tamamlamış, O’nu insanlara yeterli kılmıştır. Dahası da yoktur. Bu Peygamber, (Yani Muhammed aleyhisselâm), yalnız seni değil, bütün insanları davet etti. Bu Peygamber, insanları İslâm’a davet ettiğinde; Kureyş, O’na, insanların en fazla tepki gösterip, kaba davrananı, yahûdiler en fazla düşmanlık edenleri, hıristiyanlar da en yakın olanları oldu. Hayatım hakkı için yemîn ederim ki, Mûsâ aleyhisselâmın Îsâ

aleyhisselâmı müjdelemesi ancak Îsâ aleyhisselâm'ın Muhammed aleyhisselâm'ı müjdelemesi gibidir. Binaenaleyh, bizim seni Kur'ân-ı kerîme davet etmemiz, senin yahûdileri İncîl'e davet etmen gibidir. Şüphesiz malumundur ki, her peygamber kendisini anlayıp idrak edecek bir kavme gönderilmiştir. Ve o kavmin, bu peygambere itaat etmesi, üzerine vacip olmuştur. İşte sen de bu peygambere yetişenlerden birisisin. Biz seni Mesih'in dininden nehyetmiyoruz. Fakat bu yeni dine davet ediyoruz."

Mukavkas, "Ben bu peygamberin haline baktım. Emîrlerinde ve yasaklarında asla akla uygun olmayan birşey bulamadım; Anladım ki, bu kişi sihirbaz değildir. Kahin ve yalancı değildir. Peygamberlik alâmetlerinden bazı halleri kendinde buldum. Gizli olan şeyleri meydana çıkarmak bu alametlerdendir. Bazı sırlardan haber vermek bu kişiden ortaya çıktı. Hele biraz düşüneyim."

Mukavkıs- Peygamberimizin mektûbunu aldı. Çok hürmet gösterip, fildişinden yapılmış bir kutu içine koydu. Kutuyu mühürledi ve bir câriyesine teslim etti. Adı geçen bu mektûb 1267 (m. 1850) senesinde Mısır'ın Ahmin bölgesinde eski bir manastırdaki Kıbt kitapları arasında bulunmuş ve Osmanlı Padişahı Sultan Abdülmecid Hân tarafından satın alınarak, İstanbul Topkapı Sarayı, Mukaddes Emanetler Bölümüne konmuştur. Orada muhafaza edilmektedir.

Mukavkıs, Hazreti Hatîb bin Ebî Beltea'yı Mısır'da 5 gün misâfir etti. Çok hürmet edip, ikramlarda bulundu. Mukavkıs, bir gece haber salıp, Hazreti Hatîb'i huzûruna çağırtıp, Peygamber efendimiz hakkında birçok sorular daha sordu. Arapça konuşan tercümanından başka kimse yoktu.

Mukavkıs- "O'nun hakkında soracağım şeylere doğru cevap verir misin? Eshâbının arasında seni seçip gönderdiğini biliyorum. Ben sana üç şey soracağım."

Hatîb- "İstediğin şeyi sor! Ben sana ancak doğruyu söyleyeceğim."

Mukavkıs- “Muhammed, insanları neye davet ediyor?”

Hatîb- “Yalnız Allahü teâlâya ibâdet etmeye davet ediyor. Gece ve gündüzde beş vakit namaz kılmayı emrediyor. Ramazan orucunu tutmayı, Kâ’be’ye (Beytullaha) hac etmeyi verilen sözde durmayı emrediyor, ölmüş hayvan etini ve kan yemekten men ediyor.”

Mukavkıs- “O’nun şekil ve şemâlini, (fizikî görünüşünü) bana tarif et!”

Hazreti Hatîb bin Ebî Beltea kısaca tarif etti. Birçoğunu saymamıştı.

Mukavkıs- “Anlatmadığın daha bazı şeyler kaldı. Öyle ki, gözlerinde azıcık kırmızılık, arkasında peygamberlik mühürü vardır. Kendisi merkebe biner, harmani (sof) giyer, hurma ve az etli yemekle geçinir. Amcaları veya amcaoğulları tarafından korunur.”

Hatîb- “Bunlar da onun sıfatıdır.” Mukavkıs- “Ben gelecek bir peygamber kaldığını biliyordum. Fakat onun Şam’dan çıkacağını sanıyordum. Çünkü daha önceki peygamberler hep oradan çıkmışlardı. Gerçi son Peygamberin Arabistan’da, sertlik, darlık, yokluk ülkesinde çıkacağını da kitaplarda görmüştüm. Allah’ın kitabında sıfatlarını yazılı bulduğumuz peygamberin ortaya çıkma zamanı da, tam bu zamandır. Biz, onun vasfını; iki kız kardeşi bir nikâh altında birleştirmez, hediyeyi kabûl eder, sadakayı kabûl etmez. Fakîrlerle, yoksullarla oturur, kalkar! diye de kitapta yazılı bulmuştuk. Ona uymak husûsunda Kıbtîler beni dinlemezler. Ben saltanatımdan da ayrılamıyacağım. Bu husûsta çok cimriyim. O peygamber, ülkelere hâkim olacak. Kendisinden sonra da Sahâbîleri, bu topraklarımıza kadar gelip konacaklar. En sonunda şuradakilere gâlib geleceklerdir. Ben Kıbtîlere bundan ne bir kelime anarım, ne de hiçbir kimseye, bu konuşmamı bildirmek isterim.”

Mukavkıs, Arapça yazan kâtibini çağırdı. Peygamberimizin mektûbuna şöyle cevap yazdırdı:

“Abdullah’ın oğlu Muhammed’e, Kıptîlerin büyüğü Mukavkıs’tan!

Selâm, senin üzerine olsun. Gönderdiğin mektûbunu okudum. Orada zikrettiğin şeyi ve yaptığın daveti anladım. Ben de bir peygamberin geleceğini biliyordum. Ama onun Şam'dan çıkacağını zannediyordum. Elçine ikramda bulundum. Sana Kıbtîlerin yanında büyük değeri bulunan iki câriye ile giyecek elbise gönderdim. Bir de binmen için dişi bir katır hediye ettim."

Mukavkıs, bundan başka ne bir şey yaptı, ne de müslüman olmuştu. Hazreti Hatîb bin Ebî Beltea'ya: "Hemen memleketine, sahibinin yanına dön! Onun için iki câriye, iki binek hayvanı, bin miskal (bir miskal 4,8 gr. Altın) yirmi takım Mısır işi ince elbise ve daha başka hediyeler gönderilmesini emrettim. Senin için de, yüz dinar ve beş takım elbise verilmesini söyledim. Yanımdan ayrılıp git. Sakın, Kıbtîler, senin ağzından tek kelime bile işitmesinler!" dedi.

Mukavkıs, Peygamber efendimize ayrıca billur bir kadeh, kokulu bal, sarık, Mısır keten kumaşı, öd, misk gibi güzel kokular, baston, bir kutu içinde sürmelik, gül yağı, tarak, makas, misvak, ayna, iğne ve iplik de hediye etti.

Mukavkıs, Hazreti Hatîb'e Peygamberimiz hakkında "Sürme kullanır mı?" diye sormuştu. Hazreti Hatîb de, "Evet" Aynaya bakar, saçını tarar, seferde, hazarda, aynayı, sürmedanlığı, tarağı, misvağı yanından ayırmaz!" demişti. Mukavkıs'ın, Peygamberimize hediye olarak gönderdiği iki câriye Mâriye ve kardeşi Sîrîn'di. Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh) yolda bunlara müslüman olmalarını teklif edince, kabûl edip, müslüman olmuşlardı. Peygamberimiz (aleyhisselâm). Hazreti Mâriye'yi hanım olarak kabûl edip, onunla evlendi. Oğlu Hazreti İbrâhîm, ondan olmuştu. Sîrîn'i de Eshâbından "Şâir-i Nebî" olan Hassan Bin Sâbit'e verdi. En iyi cins ve beyaza çok yakın gri tüylü iki binek hayvanından katıra "Düldül", Merkebe de "Ufeyr" veya "Yafur" adı takıldı. O güne kadar Arabistan'da ak tüylü katır görülmemişti. Müslümanların ilk gördüğü ak tüylü katır, Düldül oldu. Peygamber efendimiz, hediye edilen billur kadehle su içerdi.

Hazreti Hatîb bin Ebî Beltea, Mukavkıs'ın yanında kısa bir müddet kaldı. Halbuki yabancı heyetler, Mukavkıs'ın yanında bir ay veya daha fazla kalırlardı. Hatîb (radıyallahü anh), 5 gün kaldıktan sonra Mukavkıs'ın ülkesinden ayrıldı. O, Hazreti Hatîb'i Arap yarımadasına muhafız askerlerle gönderdi. Bunlar, Arabistan'a ayak bastıkları sırada, Şam'dan Medine-i Münevvere'ye gitmekte olan bir kâfileye rastladılar. Hatîb (radıyallahü anh) da, Mukavkıs'ın askerlerini geri çevirip, o kâfileye katıldı. Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh), hediyelerle Medine'ye gelip, Resûlullah'ın huzûruna kavuştu. Peygamberimiz (aleyhisselâm) de, Mukavkıs'ın hediyelerini kabûl etti. Hazreti Hatîb, Mukavkıs'ın mektûbunu verip, sözlerini nakledince, Peygamberimiz buyurdu ki: "Ne Kötü adam! Saltanatına kıyamadı. Halbuki îmân etmesine mâni olan saltanatı ise, kendisinde kalmayacak!"

Hazreti Hatîb'in Allah'a ve Resûlüne imânı tamdı. Dininden asla dönmedi. Yakınlarına olan merhametinin çokluğu, onları kayırması sebebiyle Mekkeli müşriklere, bir mektûb göndermişti. Bu hâdise Eshâb-ı kiram arasında infiale sebep olmuş, hatta öldürülmesini isteyenler bile çıkmıştı. Fakat Cenâb-ı Hak, Mümtehine sûresi 1. âyet-i celîlesinde,"Ey îmân edenler, benim düşmanlarımı ve kendi düşmanlarınızı dost edinmeyiniz." buyurarak, Hazreti Hatîb'in imânına şehâdet etmiştir. Şöyle ki: Mekke'nin feth edildiği sene Resûl-i ekrem efendimizin hareketinden önce Hazreti Hatîb, Kureyş'in azatlılarından olup, Medine'de kalmakta olan Sâre adında bir kadınla, Mekke'den bazı tanıdıklarına Hazreti Peygamberin hazırlık plânından bahseden bir mektûb gönderdi. Mektûpda şunlar yazılı idi:

"Ey Kureyş ahâlisi, hiç şüpheniz olmasın, Hazreti Resûlullah, üzerinize bulut gibi bir askerle geliyor ki, bu asker coşkun, çağlayan bir sel gibidir. Allah'a yemîn ederim ki, Allah'ın Resûlü sizin üzerinize yalnız başına da gelse, Cenâb-ı Hak onu muzaffer kılarak memnun ve mesrûr edecektir. O halde başınızın çâresine bakınız. Vesselâm."

Öte yandan Cebrâil aleyhisselâm gelerek, gizlice mektûb gönderildiğini mektûbun kim tarafından, kiminle ve nasıl gönderildiğini haber verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz (aleyhisselâm), Hazreti Ali Zübeyr ve Mikdad bin Esved'den meydana gelen bir ekibi, mektûbu götüren kadını yakalayıp, getirmekle görevlendirdi. Onlara: "Hân bahçesine vardığınızda sol tarafınızda yolcu bir kadın bulacaksınız. Beraberinde bir mektûb götürmektedir. Kendisini yakalayıp getiriniz!" buyurdular. Hah, Mekke ile Medine arasında koruluk bir yerdi.

Ekip, adı geçen yere vardığında tarif edildiği gibi bir kadın gördüler ve yakalayıp, mektûbu meydana çıkarmasını istedilerse de, kadın inkâr etti. Bunun üzerine: "Yâ mektûbu çıkarırsın veya elbiseni soyar arama yaparız" tehdidinde bulundular. Neticede kadın saçının örgüsü arasından mektûbu çıkarıp verdi. Böylece mektûbu Hatîb bin Ebî Beltea'nın yazdığı ortaya çıkmıştı. Peygamber efendimiz kendisini bu sebeple çağırıp: "Yâ Hatîb bu nedir?" diye, sorunca, "Yâ Resûlallah acele buyurmayınız. Ben aslında Kureyş kabilesinden değilim. Fakat onlarla münâsebetim vardır. Öte yandan Muhacirlerin Mekke'de akrabası çoktur. Onların, orada kalan çoluk çocuğunu ve mallarını korurlar. Benim ise, Mekke'de hiç himâye edecek kimsem yoktur. İşte bu mektûb vesilesiyle, onlar arasında minnettarlar kazanarak, akrabamı korumak istedim. Yoksa bu teşebbüsüm, kâfirlerden yana olmak, dinimden dönmek ve onlara yardım etmek için değildir", cevabını verdi. Peygamberimiz (aleyhisselâm) de: "Doğrudur", diye kendisini tasdîk etti. Hazreti Ömer, "Ey Allah'ın Resûlü! Bırak da şu münafığın boynunu vurayım", diye atılınca, Resûlullah efendimiz: "Ey Ömer! Bu zât Bedir savaşına katıldı. Ne bileceksin, belki Cenâb-ı Hak, Bedir'de hazır bulunanları iltifât buyurarak: (Ne isterseniz yapınız! Ben sizi bağışladım) buyurmuştur" deyince Hazreti Ömer ağlamaya başladı. Bunun üzerine Mümtehine sûresinin 1. âyeti nâzil olmuştur. Âyet-i kerîmede Hazreti Hatîb'in imânına Cenâb-ı Hakk'ın şahit olması şöyle açıklanıyor: Cenâb-ı Hak; "Ey îmân edenler! Benim ve sizin düşmanlarınızı dost edinmeyin." buyurarak Hazreti Hatîb'in durumu anlatılmak istenmiş ve

kendisinin yukarıda belirttiğimiz niyeti taşıyarak yazdığı mektûbuna rağmen mü'min olduğu ifade buyurulmuştur.

Bu âyet-i kerîmenin gelmesinden ve Peygamber efendimizin, O'nun sözünün doğruluğunu tasdîk etmesinden sonra, Eshâb-ı kiramdan hiç birinin O'nun hakkında, kötü bir zannı kalmadı. Eshâb-ı kiramın rivâyetlerini toplayan eser sahipleri, bu hâdiseyi onun fazîletini, Allah ve Resûlüne bağlılığını göstermek için yazmışlardır. Yukarıdaki hadîs-i şerîf, Allahü teâlâ'nın ve Resûlünün onu bağışladığını, dünyâ ve ahirette affedildiğini göstermektedir.

Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) ahirete teşrîflerinden sonra, Hazreti Ebû Bekir zamanında Hatîb (radıyallahü anh), tekrar Mısır'a elçi olarak gönderildi. Ebû Bekir'in (radıyallahü anh) hilâfetinden sonra Hazreti Ömer devrinde de bu vazîfesini çok iyi bir sûrette yapan Hatîb (radıyallahü anh), Mukavkıs ile bir anlaşma imzaladı. Bu anlaşma, Mısır'ı feth eden Amr İbnü'l-Âs (radıyallahü anh) zamanına kadar yürürlükte kaldı.

Hatîb bin Ebî Beltea (radıyallahü anh), Medine-i Münevvere'de vefât etmiştir. Cenâzesini Hazreti Osman kıldırmış ve Bakî' kabristanına defn edilmiştir.

---

1) El-A'lâm cild-2, sh. 159
2) El-İsâbe cild-1, sh. 300
3) El-İstiâb cild-1, sh. 348, 47
4) Mevâhib-i Ledünniyye cild-1, sh. 242
5) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-3, sh. 114
6) Sahîh-i Buhârî, Babel fazl-ı Menşehîde
7) Umdet-ul-kari cild-14, sh. 255
8) İnsân-ul-uyûn cild-3, sh. 11
9) Medarik-ut-tenzîl cild-4, sh. 245
10) Sünen-i Ebî Davûd cild-3, sh. 68